

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty ve věci žalobkyně: **Seven Days Agency, s. r. o.**, Londýnská 254/7, Praha 2, zastoupené advokátem JUDr. Pavlem Pohorským, Revoluční 767/25, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2024, čj. 37143/24/5300-22443-710132, o žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2025, čj. 11 Af 5/2025-84,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh předchozího řízení

[1] Finanční úřad pro hlavní město Prahu doměřil žalobkyni dodatečnou daň z přidané hodnoty (*daň*) a několika platebními výměry jí uložil povinnost daň uhradit. Proti platebním výměrům se žalobkyně odvolala k žalovanému, který odvolání zamítl a rozhodnutí finančního úřadu potvrdil (s výjimkou jednoho platebního výměru, který změnil tak, že doměřenou DPH i vyměřené penále snížil).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze. Po vyzvání k úhradě soudního poplatku ve výši 4.000 Kč požádala o osvobození od soudních poplatků. Svou žádost nijak neodůvodnila. Městský soud proto žalobkyni zaslal k vyplnění formulářové prohlášení k uvedení informací o jejích majetkových poměrech. Žalobkyně však toto prohlášení vrátila s tím, že ve všech kolonkách uvedla: „NELZE ZJISTIT“. V průvodním dopise pouze sdělila, že z důvodu probíhajícího trestního řízení, které je vůči

ní vedeno a v jehož rámci došlo k zabavení účetních dokladů, a dále z důvodu probíhající rekonstrukce účetnictví, není v současné době schopna požadované informace v soudem požadovaném rozsahu poskytnout.

[3] Městský soud nyní napadeným usnesením žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl s odůvodněním, že žalobkyně nesplnila povinnost tvrdit a doložit své majetkové poměry. Přestože žalobkyně uvedla, že veškeré její účetnictví je předmětem rekonstrukce a že bylo zabaveno policií, tuto skutečnost nijak neprokázala. Městský soud má za to, že bylo v silách žalobkyně své majetkové poměry, kvůli kterým nemůže zaplatit ani částku 4.000 Kč, doložit např. výpisem z účtu. Rovněž otázka, jaký hmotný majetek společnost vlastní, není otázkou účetní, ale faktickou. Žalobkyně mohla kupř. uvést, že nevlastní žádnou nemovitost, automobil atd. Rovněž tak mohla prokázat výši dluhů. Nic z toho však neučinila. Přitom platí, že soud nemůže za žadatele vyhledávat důvody pro jeho úplné či částečné osvobození.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (*stěžovatelka*) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Stěžovatelka považuje názor městského soudu za nesprávný. Pro účely posouzení neschopnosti zaplatit soudní poplatek by podle stěžovatelky měla být vždy v první řadě posuzována výše hotovosti a výše finančních prostředků na bankovních účtech. Byť vlastnictví movitých či nemovitých věcí může být dokreslujícím podkladem pro posouzení majetkové situace, nelze odhlédnout od toho, že likvidita movitých a zejména nemovitých věcí je značně omezena. Nemá-li stěžovatelka žádné likvidní prostředky, kterými by mohla obratem soudní poplatek uhradit, pak vlastnictví movitých či nemovitých věcí o její aktuální finanční situaci nic nevypovídá. Nelze pak očekávat, že i v případě, kdy by stěžovatelka takový majetek měla (ale nemá), přistoupila by za účelem úhrady soudního poplatku ve výši 4.000 Kč např. k prodeji nemovitosti v hodnotě několika milionů. Účetnictví stěžovatelky zabavila Policie ČR (a probíhá jeho rekonstrukce), tudíž stěžovatelka nemůže podat věrný obraz o svých majetkových poměrech. Není totiž schopna uvést, jaká část jejích finančních prostředků je skutečně disponibilní. Z tohoto důvodu stěžovatelka tvrdí, že městský soud nesprávně vyhodnotil, zda stěžovatelka disponuje dostatečnými finančními prostředky k zaplacení soudního poplatku. Městský soud se nezabýval ani tím, že je vůči stěžovatelce vedeno trestní řízení. Stěžovatelka proto navrhla NSS, aby ve věci sám rozhodl tak, že se žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků vyhovuje, případně aby napadené usnesení městského soudu zrušil.

III. Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] NSS předně konstatuje, že individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem povinnosti uhradit soudní poplatek. Tento institut je určen k ochraně práv účastníka řízení, jemuž by mohla vzniknout vážná újma na jeho právech v důsledku nedostatku finančních prostředků, a tato okolnost by mu bránila účinně chránit svá práva v řízení před soudem. Tento druh osvobození od soudních poplatků je upraven v § 36 odst. 3 s. ř. s., v němž je uvedeno, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné*

pokračování

prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[7] Z citovaného ustanovení vyplývá, že pro přiznání (částečného či plného) osvobození od soudních poplatků musí být splněny následující podmínky: a) účastník řízení požádal o osvobození, b) jeho návrh není zjevně neúspěšný, c) účastník doložil nedostatek příjmů. Přiznat účastníkovi úplné osvobození od soudních poplatků lze přitom pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody (viz např. usnesení NSS ze dne 22. 5. 2014, čj. 7 As 68/2014-50).

[8] Je třeba zdůraznit, že žadatel musí v první řadě osvědčit, že v jeho případě jsou splněny zákonem stanovené předpoklady (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS). Je tedy především na něm, aby dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a současně doložil listiny prokazující nemajetnost (viz rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Právní úprava individuálního osvobození od soudních poplatků neukládá soudu povinnost, aby sám za účastníka vyhledával další skutečnosti, které mají jeho nedostatek prostředků k uhrazení soudního poplatku dokládat (viz např. rozsudek NSS ze dne 15. 2. 2012, čj. 1 Aps 2/2012-11). Aby bylo možné žádosti vyhovět, je stěžovatel povinen *nejen tvrdit*, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku, nýbrž musí tuto skutečnost *také soudu prokázat*.

[9] NSS souhlasí s městským soudem, že stěžovatelka nesplnila svou povinnost tvrdit a řádně doložit své majetkové poměry za účelem osvobození od soudních poplatků. Ze způsobu vyplnění formuláře, který stěžovatelka městskému soudu zaslala, si městský soud skutečně nemohl vytvořit rozumný závěr o finanční a majetkové situaci stěžovatelky.

[10] Stěžovatelka ve všech kolonkách formuláře uvedla „NELZE ZJISTIT“, a to rovněž v kolonce určené pro informace o nemovitých a movitých věcech v jejím vlastnictví. V kasační stížnosti stěžovatelka uvádí, že i v případě, že by vlastnila nemovité věci, nelze očekávat, že by za účelem úhrady soudního poplatku ve výši 4.000 Kč přistoupila například k prodeji nemovitosti v hodnotě několika milionů. To NSS (v obecné rovině) nezpochybňuje. Stěžovatelka však opomíjí, že ve formuláři, který měla řádně vyplnit, neuvedla *žádné* informace o tom, zda nějaké nemovité (či movité) věci vlastní, či nikoliv. Uvedla pouze „NELZE ZJISTIT“. NSS nepochybuje o tom, že stěžovatelka si musí být vědoma toho, zda vlastní nějaký movitý či nemovitý majetek. Na tuto informaci přitom nemá žádný vliv ani argumentace stran vedeného trestního řízení. Nedisponuje-li stěžovatelka žádným movitým ani nemovitým majetkem, měla to uvést do formuláře o prohlášení majetku, jak po ní bylo ze strany městského soudu požadováno. Je jistě pravda, že vlastnila-li by stěžovatelka nemovitý majetek, neznamená to ve všech případech, že by jej měla prodat jen proto, aby mohla zaplatit soudní poplatek. Podle usnesení rozšířeného senátu NSS soudu ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95 však platí, že *při úvaze o splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. vychází soud nejen z finanční hotovosti, jíž žadatel disponuje, ale bere v úvahu i jeho celkové majetkové poměry včetně vlastnictví nemovitostí; to však samo o sobě není překážkou osvobození od soudních*

poplatků. Požadovaná informace tak soudu slouží k tomu, aby si učinil celkový obrázek o majetkové situaci žadatele. Jak přitom bylo uvedeno výše, je povinností žadatele zaslat soudu požadované informace a řádně je doložit. To stěžovatelka neučinila.

[11] Stěžovatelka dále uvedla, že její účetnictví bylo zabaveno Policií ČR, tudíž není schopna podat věrný obraz o svých majetkových poměrech. Bez účetnictví prý totiž není schopna uvést, jaká část jejích finančních prostředků je skutečně disponibilní. Z formulace stěžovatelky je tedy zjevné, že problémem není neznalost její finanční situace, ale neznalost *disponibilní* části finančních prostředků. Stěžovatelka však mohla doložit jí známé informace a soudu nadto sdělit, že probíhá rekonstrukce účetnictví a není zřejmé, nakolik jsou informace aktuální. Stěžovatelka se však ani nepokusila soudu potřebné informace poskytnout – nedoložila např. informace o zabavení účetnictví, informace o případné nemožnosti nahlížet do bankovních účtů atd. Mohla soudu např. zaslat také daňová přiznání z minulých let. Na tomto místě NSS opakuje, že soud musí mít při rozhodování o osvobození od soudních poplatků dostatečné podklady pro to, aby byl schopen posoudit věrohodnost a důvodnost žádosti o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelka však nevynaložila žádné úsilí k tomu, aby soudu poskytla potřebné informace a dokumenty, a nesplnila tak svoji povinnost. Je totiž třeba mít na zřeteli, že osvobození od soudního poplatku představuje výjimku z pravidla, a tato výjimka proto musí být vykládána restriktivně a dopadá jen na řádně odůvodněné případy.

[12] NSS uzavřel, že městský soud posoudil žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků v souladu se zákonem i judikaturou. Kasační stížnost proto zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému v tomto řízení nevznikly náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu